

Národní divadlo

1918

100

2018

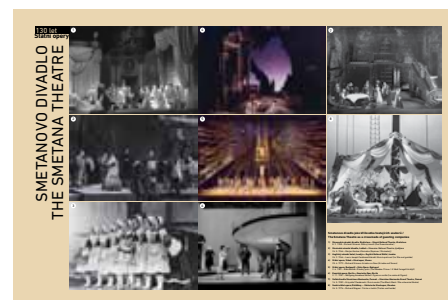
SPOLEČNÉ STOLETÍ

**VÝROČÍ ROKU 2018
V AKTIVITÁCH NÁRODNÍHO DIVADLA**

130 let otevření Státní opery

VÝSTAVA

Lednová výstava na Náměstí Václava Havla připomene 130. výročí vzniku budovy Státní opery. Na deseti panelech představí formou tematických okruhů jednotlivé etapy v historii divadla, tedy éru Nového německého divadla, Divadla/Velké opery 5. května, Smetanova divadla a Státní opery Praha. Úvodní text seznámí zájemce s historií scény, ostatní panely tvoří dobový obrazový materiál – fotografie, výtvarné návrhy scény a plakáty.

PŘÍLEŽITOSTNÝ PAMĚTNÍ TISK

V souvislosti se 130. výročím budovy Státní opery, připadajícím na 5. 1. 2018, připravilo Národní divadlo příležitostný tisk, který s použitím historického dokumentačního materiálu (fotografie, výtvarné návrhy scény, plakáty) připomíná jednotlivé ucelené etapy v životě divadla. Textová část se zabývá stavbou divadla, pojednává o nejvýraznějších osobnostech, které určovaly jeho směřování, a zasazuje existenci divadla do dobových společensko-politických souvislostí. Pamětní tisk formátu A 4 o osmi stranách určený všem zájemcům o historii Státní opery a v širším slova smyslu o divadelní dění v Praze bude zdarma k dispozici na pokladnách Národního divadla a při představeních na jednotlivých scénách ND.

Emil Nikolaus Joseph von Reznicek

DONNA DIANA

Koncertní provedení: 1. března 2018 ve Foru Karlín

Koncertním provedením opery Donna Diana si podruhé v této sezoně připomeneme první slavnou etapu někdejšího Nového německého divadla v Praze. V jeho čele stál tehdy, plných dvacet dva let, Angelo Neumann, jeden z nejvlivnějších evropských divadelních impresáriů. Do Prahy přivedl řadu pozdějších pěveckých i dirigentských hvězd a současně se neúnavně pídil po operních novinkách. V jeho hledáčku uvízl i vídeňský rodák Emil Nikolaus Joseph von Reznicek (1860–1945), který v letech 1886–1894 působil v Praze jako vojenský kapelník. Neumann tušil velký skladatelský talent a nemýlil se. Po úspěchu operní prvotiny Die Jungfrau von Orleans (premiéra 1887) Neumann Reznicekovi nabídl místo rezidenčního skladatele s pevným platem a objednávkou na jednu operu ročně. Po operách Satanella (premiéra 1888) a Emerich Fortunat (premiéra 1889) přišla čtvrtá, Donna Diana (premiéra 16. 12. 1894). Reznicekovi zajistila doslova světový úspěch, který už žádná z jeho následujících deseti oper nepřekonal.

opera

TELEVIZNÍ SÉRIE MIKRODOKUMENTŮ O STÁTNÍ OPERĚ

V koprodukcí České televize vzniká série šestnácti třiminutových dokumentů „Státní opera, jak ji neznáte“. Autorkou projektu je Adéla Sirotková.

60 let Laterny magiky

V ROCE 2018 OSLAVÍ LATERNA MAGIKA 60 LET SVÉ EXISTENCE.

laterna
magika

Na konci dubna se do dnů 28., 29. a 30. 4. soustředí hlavní program.

Bude uvedeno jednorázově nové nastudování legendárního Otvírání studánek Bohuslava Martinů, Alfréda Radoka a Zory Šemberové. Výtvarník Jakub Hejna, vnuk scénografa Josefa Svobody, připraví videoinstalaci inspirovanou fenoménem Laterny magiky. V průběhu roku dále vyjdou dvě knižní publikace o Laterně magice, které vznikají ve spolupráci s nakladatelstvím Euromedia Group: publicistická publikace Zlatá éra Laterny magiky založená na rozhovorech s pamětníky o prvních desetiletích souboru a výpravná publikace fotografa Martina Becka, která představí současný repertoár a tváře členů a spolupracovníků Laterny magiky. Výročí uzavře v prosinci premiéra inscenace Zahrada.

Hlavní program:

- 28. 4. Slavnostní představení 60 let Laterny magiky** | setkání umělců a spolupracovníků, křest nové knihy o Laterně magice
- 29. 4. Kouzelný cirkus** | doprovodný program: ND Café – přijďte s námi posedět u dobré kávy a popovídat si s našimi hosty o možnostech Laterny magiky v kontextu současného divadla
- 30. 4. Cube** | doprovodný program: interaktivní prohlídka zákulisí před představením, beseda s tvůrci

Pavel Knolle, David Stránský, Štěpán Pechar, Lukáš Trpišovský

ZAHRADA

Premiéra: 20. 12. 2018 na Nové scéně

Autorský projekt k výročí vzniku Laterny magiky pro celou rodinu se volně inspiruje Zahradou Jiřího Trnky a vzpomínkami inscenačního týmu a tanečníků na zahradu jejich dětství.

Na konci ulice, za vysokou zdí, za zrezlou brankou. Už jen pár kroků. Trnkový keř. Divoké růže. Vysoká tráva. Zrezlá kamna. Vůně deště. Mravenci. Trpaslík. Pohřbený ptáček. Lupa na rozdělání ohně. Nevrlý kocour. Stan s baterkou, Tatránkou a světly aut na plachtě. Obrovská vana, voda po okraj. Světlušky, pyžamo a sklenice marmelády. Zakopaný vzkaz. Stará švestka, kterou zasadila babička. Kosa a bosá chodidla. Vítr v očích a rozpálené kameny. Tráva v dlani a vysoký hvizd. Chuť železa na jazyku a ... vaše vzpomínky. Tam na konci ulice, za vysokou zdí a zrezlou brankou je přece tvoje zahrada!

150 let od položení základního kamene ND

REKONSTRUKCE HISTORICKÝCH UDÁLOSTÍ

V sobotu 12. května 2018 plánujeme happening na náměstí Václava Havla – rekonstrukci historických událostí – položení základního kamene. Desítky kostýmovaných komparsistů. Postavy členů Sboru pro založení Národního divadla. Dobrovolní hasiči, členové Sokolské jednoty, lidové muziky.

Pamětní mince, slavnostní razítko, příležitostné dobové tisky, odhalení bronzové busty jednoho z iniciátorů myšlenky založení ND Karla III. Schwarzenberga.

Dotisk komiksu o založení ND, vystřihovánky budovy, pexeso, pohlednice.

Literární soutěž na téma významné historické události.

Z budovy Nové scény bude probíhat živé vysílání Českého rozhlasu

NOVÁ KREV: ZÁKLADNÍ KAMENY

16. května 2018 od 17h historická budova Národního divadla

činohra

Výprava od základních kamenů k Alšovým/Ženíškovým lunetám má návštěvníky hravou formou seznámit s historií budování a výzdoby ND, s důrazem na vliv Rukopisů, od jejichž údajného objevení uběhlo v této sezoně 200 let. Skupinku návštěvníků bude vnitřním světem Historické budovy provázet (fiktivní) rytíř Jaroslav ze Šternberka, jenž podle Rukopisů slavně zvítězil nad Tatary u Olomouce (a jenž je vyobrazen na jednom z obrazů u lunet). U vlastních kamenů připomeneme příběh, který se pojí s lámáním kamene z hory Blaník (kamenický mistr se propadl do časové průrvy a setkal se prý s blanickými rytíři).

TAJEMSTVÍ FASÁD komentované prohlídky

ND+

Většina z nás bezpečně pozná budovu Národního nebo Stavovského divadla na fotografii. Jako celek. Na fasádách historických budov ale můžeme objevit velké množství zajímavých detailů. Co jednotlivé symboly představují a proč architekti zvolili právě ten či onen? A o čem nám fasády ještě mohou vyprávět? Podívejte se s námi na známé budovy zblízka. Divadelním kukátkem!

K zapůjčení divadelního kukátka a audiosystému

Délka prohlídky: max. 90 minut.

VÝSTAVA K 150. VÝROČÍ POLOŽENÍ ZÁKLADNÍHO KAMENE NÁRODNÍHO DIVADLA

V jubilejním roce 2018 si Národní divadlo připomíná významné výročí datující jeho úplné počátky. 16. května 2018 uplyne 150 let od velké slavnosti položení základního kamene Národního divadla. Nešlo pouze o symbolický akt zahájení stavby, ale též o vyjádření a utvrzení národního sebevědomí. Výstava na Náměstí Václava Havla připomene zejména obrazovým materiálem, jak slavnost probíhala, odkud byly přivezeny kameny do základů stavby, ale také kdo se události zúčastnil a kdo významně přispěl ke zrodu divadla.

PAMĚTNÍ PUBLIKACE K 150. VÝROČÍ POLOŽENÍ ZÁKLADNÍHO KAMENE NÁRODNÍHO DIVADLA

Národní divadlo vydává pamětní publikaci k výročí 150 let od položení základního kamene budovy, která není jen divadelním chrámem múz, ale též výsledkem mnohaletého národního úsilí a sebeuvědomění. Nová fotodokumentace kamenů a historické záběry slavnostního aktu položení základního kamene i dalších událostí v průběhu dějin připomenou symboly spjaté s počátky Národního divadla.

NÁRODNÍ DIVADLO PRO DALŠÍ GENERACE

Národní divadlo se připojilo k projektu Národního muzea „Dokumentace současných divadelních budov“. Cílem rozsáhlého mapování je pro budoucí generace uchovat podobu současné divadelní architektury - exteriéru, interiéru, včetně míst technologického zázemí a zákulisí, která nejsou běžně divákům přístupná. V rámci projektu dojde ke zdokumentování: historické budovy Národního divadla, Nové scény a Stavovské divadlo. Budova Státní opery byla zdokumentována již loni před jejím uzavřením. Do archivu muzea se ukládají stovky fotografií, audiovizuální záznam místa a rozhovoru se zástupci jednotlivých pracovišť. Materiály budou po zpracování následně k dispozici pro prezenční studium v badatelně Národního muzea.

HAPTICKÁ STEZKA GALERIÍ BUST

- speciální program pro nevidomé či osoby se zrakovým postižením

ND+

Víte o tom, že vedle Národního muzea máme nejrozsáhlejší sbírku bust osobností, tzv. pantheon, které jsou spjaty s ideou, vznikem a existencí Národního divadla? Díky nápadu konzervátorky Petry Daňhelové vznikla unikátní haptická stezka. Nevidomí a zrakově postižení mají možnost doslova si „osahat“ slavné osobnosti české kultury a historie. Autorka vybrala busty rozličného sochařského pojetí tak, aby haptická stezka byla skutečným hmatovým zážitkem se všemi vjemy. Busty jsou posazeny na soklech, jsou ošetřeny, zabezpečeny proti pádu a opatřeny cedulkou v braillově písmu – na ní je jméno osobnosti a autor (sochař). Autorka sestavila dva okruhy bust, které je však možné kombinovat a variovat, což je schopna ušít na míru zájemcům. Program je určen pro organizované skupiny. Délka programu: min. 60 minut.

ONLINE HRY O NÁRODNÍM DIVADLE

ND+

Rádi si hrajete a jste zvědaví? Chcete mít volnost a sami se rozhodnout, kdy a na jak dlouho se do hry ponoříte? Tak právě pro vás jsme připravili nové materiály, které hravou formou přibližují Národní divadlo v nečekaných souvislostech.

Ke stažení zdarma na webových stránkách Národního divadla v sekci ND+.

FOTO-KVÍZ

Znáte dobře budovy Národního divadla, kolem kterých možná denně procházíte? Krása celku je mnohdy skrytá v detailu. Hravý foto-kvíz vám umožní poznat fasády budov nově a zblízka.

NÁRODNÍ STOPOVAČKA ANEB NAJDI QR KÓD

Pro hru je potřeba mít vlastní smartphone s datovým připojením a nainstalovanou aplikaci čtečka QR kódů. Hledejte ukryté schránky s kódy, podobně, jako je tomu u hry geocaching. Dozvíte se informace o různých moderních technologiích, které v Národním divadle již několik let fungují.

100. výročí založení republiky

Leoš Janáček

opera

VÝLETY PÁNĚ BROUČKOVY

Hudební nastudování: **Jaroslav Kyzlink** | Režie: **Sláva Daubnerová**

Premiéry 22. a 25. března 2018

V době, kdy jsme svědky, jak ve společnosti vzkvétá nad zuboženou „pravdou“ a „láskou“ stará dobrá přízemnost, omezenost, neomalenost, sprostota i servilita, jedním také starým a dobrým slovem „buranství“, v době, kdy extrémně nízké způsoby jednání vyvolávají extrémně přemrštěné reakce druhých, je tu rok 2018 a s ním i 100. výročí vzniku samostatné Československé republiky. Vedle velkých oslavných gest přijdou na řadu i úvahy, kam a jak (a zda vůbec) se Češi za ono století dostali. Opera obvykle nedokáže příliš pružně reagovat na „žhavé otázky současnosti“, máme však po ruce jedno dílo, které vzhledem k výše řečenému snad ani nemůže nebýt v Národním divadle roku 2018 uvedeno: Janáčkovu operu Výlety páně Broučkovy, absurdní burlesku o chronických morálních neduzích českého člověka či možná lépe – človíčka. Jeho diagnózu nejprve popsal nástroji satiry a ironie (které jsou nám naštěstí rovněž blízké) velký český básník a prozaik Svatopluk Čech ve svých „broučkovských“ novelách z roku 1888. Po něm se námětu ujal Leoš Janáček a opatřil jej stejně satiricky a ironicky vybroušenou, ba nabroušenou hudbou. Jeho bezesporu nejgrotesknější opera se rodila celých devět let (1908–1917) a neskadně hledala svůj konečný tvar. Složitý vznik a cesta Výletů páně Broučkových na jeviště pražského Národního divadla spadá „shodou okolností“ právě do let neméně složitěho vzniku a budování naší republiky. Vyvolávají v nás osudy páně Broučkovy tak jako mnohdy předtím a v rozporu s úmysly autorů opět spíše sympatie, ba soucit, nebo mají šanci i následující slova Leoše Janáčka? „Chtěl jsem, aby zhnusil se nám takový člověk, abychom jej na setkání ničili, dusili – ale v první řadě v sobě (bravo!).“

Bedřich Smetana – Josef Wenzig – Ervín Špindler

opera

LIBUŠE

Dirigent: **Jaroslav Kyzlink** | Režie: **Jan Burian**

Scéna: **Daniel Dvořák** | Kostýmy: **Kateřina Štefková** | Choreografie: **Petr Zuska**

Sbor a orchestr Národního divadla

Premiéry: 14. a 16. 9. 2018 v Národním divadle

Úvahy nad tím, zda je či není opera Libuše vrcholným dílem Bedřicha Smetany v kontextu jeho ostatních zpěvoher či dokonce v kontextu celé české operní tvorby, zda a jak ob stojí před bezprostředností Prodané nevěsty, před lyrikou a jímavostí Dvořákovy Rusalky či před emotivitou a dramatickostí oper Leoše Janáčka, nejsou a priori na místě – vždy bude záležet na úhlu pohledu, z něž se Libuše či kterákoli jiná proslavená česká opera hodnotí. Úhel pohledu, který Libuši přísluší nejpřirozeněji, je dán již samotným záměrem jejího autora a z něj plynoucí tradicí. Sám Smetana určil Libuši k provádění při slavnostních příležitostech, týkajících se života české společnosti, která se po roce 1860 začala v rovině kulturní, politické i hospodářské výrazně a hmatatelně emancipovat. Takovou příležitostí se stalo pro českou společnost nesmírně významné otevření Národního divadla, v roce 1881 nejprve dočasné a o dva roky později definitivní. Událost, která v symbolické rovině široce přesáhla úzký svět českého divadelnictví a stala se jednou z nejdůležitějších předzvěstí pozdějšího dosažení samostatnosti v roce 1918. Stoleté výročí založení Československé republiky je tedy dnes pochopitelně zásadním momentem i pro samotné Národní divadlo a uvedení nové inscenace Libuše samozřejmě přispěvkem Národního divadla k tomuto historickému výročí. Žánrových označení, jimiž se snažíme Libuši charakterizovat, je vícero a jedním z nich může být i „scénický rituál smíru a očisty“. Od počátku Smetana v Libuši konflikty a protiklady neprohlubuje, jak by se od operního dramatika očekávalo, nýbrž záměrně hledá cestu k jejich včasnému smírnému řešení. Ať již jde o hlavní dějotvorný spor dvou bratří o otcovské dědictví či protiklady mezi mužem a ženou, přísnou spravedlností a vstřícnou

laskavostí, mezi původem „z lidu“ a původem „urozeným“, mezi motivy světla a tmy, ohně a vody, vždy jsou tyto konflikty ve Smetanově opeře smiřovány v ústřední postavě kněžny Libuše, která není jen moudrou panovnicí, věšticí Čechům slávu, nýbrž především očistným mytickým symbolem ženství a mateřství, mírnosti a pokojného života. Uvedení Libuše bude spojené s vydáním publikace a výstavou ve spolupráci s Divadelním ústavem v Bratislavě a Institutem umění v Praze.

Slavnostní repríza inscenace 27. 10. 2018 bude živě přenášena Českou televizí. Zvažuje se videopřenos premiéry na náměstí Václava Havla.

KYLIÁN

balet

Dirigent: **Jaroslav Kyzlink** | Choreografie: **Jiří Kylián**

Hudba: **I. Stravinskij / L. Foss, G. B. Pergolesi, A. Marcello, A. Vivaldi, G. Torelli / W. A. Mozart**

Orchestr a sbor Opery Národního divadla

Premiéra: 11. 10. 2018 v Národním divadle

Balet Národního divadla připravuje v rámci oslav 100. výročí republiky slavnostní premiéru s názvem KYLIÁN. Tímto projektem vzdává hold slavnému českému rodákovi, choreografovi Jiřímu Kyliánovi, který se nepochybně stal ikonou světového tance. Komponovaný večer představí divákům čtyři opusy – Žalmová symfonie, Bella Figura, Petite Mort a Šest tanců.

Tanec nevyjadřuje jen radost, smutek nebo jiné citové rozpoložení, může být i modlitbou, rituálem, terapií nebo intelektuální strukturou. Tanec má nekonečné množství abstraktního, nebo realistického ztvárnění.

A když se dělá profesionálně, je to, jakoby tanečník říkal: Já jsem umělecké dílo! (Jiří Kylián)

Zvažuje se videopřenos premiéry na náměstí Václava Havla.

Rudolf Medek – Jiří Havelka – Marta Ljubková

čínohra

PLUKOVNÍK ŠVEC

Režie: **Jiří Havelka**

Premiéra: 25. 10. 2018 na Nové scéně

Historická událost z roku 1918 se o deset let později stala námětem divadelní hry – a hned z ní byl v Národním divadle hit. Dalšího nastudování se příběh o legiích v Rusku dočkal v roce 1938. Co by se skutečným příběhem plukovníka Josefa Jiřího Švece, který jevištně zpracoval Rudolf Medek, udělaly další „osmičky“ v československých dějinách? Hrdinská legionářská hra v současném zpracování, které čerpá z multimediálního a také dokumentárního divadla, přibližuje nejen osud hrdiny, ale i osud hry. Ta se totiž svého času stala předmětem bouřlivé polemiky a boje doslova politického. Před diváky tak ožijí nejen dějiny legií, které měly zásadní podíl na vzniku republiky v roce 1918, ale i nejrůznější možné scénáře dalšího historického vývoje. A bude to oživování oslavné, varovné i ironické...

VIDEOMAPPING NA HISTORICKOU BUDOVU ND

28. října 2018

K oslavě výročí republiky zamýšlíme realizaci videomappingu na historickou budovu Národního divadla. Tématem projekcí na plášť budovy mohou být výjevy z událostí české první scény (např. slavného požáru). Diváci stojí na mostu Legií a promítání probíhá z řeky Vltavy.

200 let od „nalezení“ Rukopisu Zelenohorského

Jan Frič, Milan Šotek

ZBYHOŇ!

Režie: Jan Frič

Dramaturgie: Milan Šotek | Scéna: Nikola Tempír

Kostýmy: Petra Vlachynská | Hudba: Jakub Kudláč

Light design: Martin Špetlík

Hrají: Pavla Beretová, Lucie Polišenská, Patrik Děrgel,

Filip Kaňkovský, Václav Postránecký, Filip Rajmont,

Jiří Suchý z Tábora a Milan Stehlík

Premiéra 17. května 2018 na Nové scéně

Autorská inscenace o českých nepravostech. Že vám jméno titulního hrdiny nic neříká? Není možná! Nebo patříte k těm, kteří dvě stě let od chvíle, co pro nás Rukopisy objevily naše národní hrdiny, stále nevědí, kdo to byl Zboj, Vlaslav, Lubor, Liduše? Považujete Štáhlava za značku smoothie makeru a Čestmír je pro vás leda ten otlý létající chlapec? Je načase napravit to! Chovají se snad Američané takto macešsky ke svým superhrdinům, třebaže jejich základ není o nic reálnější? Poznej své hrdiny. Poznej Zbyhoně!

činohra

VIRTUÁLNÍ PROCHÁZKA HISTORICKOU BUDOVOU ND

říjen 2018

K historickému výročí přistoupíme pomocí moderních technologií.

Připravujeme zážitkovou akci pro návštěvníky historické budovy ND – tematickou procházku kolem klíčové výzdoby, která je spjata s českou historií, respektive byla jedním z impulzů pro vznik Českého státu. Mobilní aplikace pro chytré telefony umožní virtuální procházku místy a okamžiky, které se možná ani nestaly, ale jsou součástí české mytologie.

ND+

OSMIDÍLNÝ DOKUMENTÁRNÍ SERIÁL O NÁRODNÍM DIVADLE

V koprodukcí České televize vzniká u příležitosti výročí rozsáhlý dokumentární cyklus o dějinách republiky v kontextu Národního divadla. Režisérem ambiciózního projektu je Aleš Kisil.

Kontakt pro média:

Tomáš Staněk

+420 605 207 249, t.stanek@narodni-divadlo.cz

1918
100
2018

www.narodni-divadlo.cz

www.spolecnestoleti.cz